

Pidumajas peeti pisikest pidu

lk 12-13

Glamuursed N klubi tüdrukud Kerli, Ivelin ja Jana hullutasid rahvamajas juubeldavaid külalisi.

TÄNA LEHES:

Juhtkiri lk 2
Kehtestati valla
üldplaneering lk 2
Rääkigem
eesti keelt lk 3
Külaskäik
hooldekodusse lk 4-5
Jäätmevedaja
muutub lk 6
Lapsega metsa... lk 6-7
Kulu põletamine on
keelatud lk 6-7
Lasteaiast lk 8
Turvaline kool lk 9
Lastelaager lk 10-11
Tõhela ja Ermistu
järvede kalastik lk 14
Solistide konkursi
tulemused lk 15

Lugupeetud Manija elanik või maaomanik!

Oled oodatud reedel, 4. aprillil
kell 17 saarekeskusesse

MANIJA ÜLDKOGULE

Kavas:

- Vallavalitsuse tegevusest
- Kihnu Instituudi tegevusest
- Kihnu kultuuriruumi tegevusest
- Saarevanema tegevuse aruanne
- Manija arengukavast
- Kihnu programm ja võimalused
- Saarevanema valimised

**Peale koosolekut õpetatakse ja
tantsitakse kihnu tantse!**

JUHTKIRI

■ No ei võta minu väike peake, lihtsalt ei saa aru, milliste ajurakkudega mõtleb armas kaaskodanik. Inimene, kes iga jumala päev on kuskil minu läheduses, tänaval või kaupluses.

Lapevanem, kes võtab kodunt kaasa prügikoti ja marsib lähimasse metsatukka, et siis kogu sisu pohlade ja mustikate vahele laiali laotada. Aga juba homme on laps suur ja loobib süüdimatult poe ees pakendeid vasakule ja paremale.

Mõne aasta pärast lä-
bustab seesama inimese-
hakatis luidete peal koos
sarvikpudeliga ja kõik,
mis üleliigne, vedeleb
maas kui väljanäitusel,
peegeldades inimsuse
mandumist.

Tahaks nutta, pasunas-
se panna või võimetusest
röökida. Isegi vana kooli
loodusesõbrad hakkavad
usku ja lootust kaotama
luiteprügilast läbi jaluta-
des. Jah, tüütud on need
prügijutud kindlasti, aga
kuidas muidu päästaksi-
me tükikese loodust oma
lastele.

Tegelikult kutsuks hoopis üles keskväljaku poode nn kodukaunistamise võtlusele. Et, kes suudab oma ukse ees luua nutikate vahenditega lilleilu ja kodust hubasust.

Uskuge, kauni ukse-
esisega kaupluse uksest
läheb klient kindlasti tihe-
damalt sisse, külastest
rääkimata. Võibolla suu-
dab ilu ka veidi alailma
ukse ees tõuklevaid noo-
rukeid rahustada.

Olgu meie keskvälja-
kul uus hingamine ja see
on ju meie eneste kättes!

Ülle Tamm,
idealist-toimetaja

VALLAVOLIKOGU TEATED

Ülevaade vallavolikogu 7. märtsi 2008. aasta istungist

■ Kuulati vallavanema infot vallavalitsuse tegevusest.

■ Otsustati kiita heaks riigihange “Mootorlaeva ostmine” (Manija liinilaev) hankelepingu sõlmimine kogumaksumusega 6 324 800 krooni ning kinnitada vastav rahaline kohustus.

■ Anti vallavalitsusele volitused riigihanke korraldamiseks Kihnu regionaalprogrammi toel hõljuki soetamiseks Manija ja Kihnu elanike vajaduste rahuldamiseks.

Kehtestati Tõstamaa valla üldplaneering.

■ Otsustati nõustuda Tõstamaa vallas, Lao külas asuva Kadaka katastriüksuse (82603:003:0060) jagamisega üheksateistkümneks eraldi katastriüksuseks ja määrata maa sihtotstarve vastavalt kehtestatud detailplaneeringule.

■ Anti nõusolek Tõstamaa vallas, Seliste külas Väike-Oja katastriüksuse (katastritunnus 82603:002:0215) jagamiseks kolmeks eraldi kinnistuks ja määratud katastriüksuste sihtotstarbeks maatulundusmaaks.

■ Otsustati taotleda munitsipaalomandisse Tõstamaa alevikus Kalli mnt 1a asuva kuuri teenindusmaa ja määrata maa sihtotstarbeks tootmismaa.

Parandati Tõstamaa Vallavolikogu
15.02.2008.a. määruse nr. 53 "Õpetajate
ametijärkude palgamäärade kehtestamine"
sõnastust. Palgamäärasid ei muudetud.

■ Kuulati Toomas Mitti ettekannet Tõstama keskkooli arengukavast. (Arengukava eelnõuga saab tutvuda valla kodulehel (www.tostamaa.ee)).

☐ Võeti vastu hooldekodusse suunamise tingimused ja kord.

Eve Sahtel,
vallasekretär

Kehtestati Tõstamaa valla üldplaneering

■ Tõstamaa valla üldplaneeringu koostamise pikk protsess on jõudnud lõpule. Koostamise käigus korraldatud küla- ja planeeringukoosolekul ning avalikustamiste käigus oli kõigil võimalik planeeringu protsessis osaleda ja teha oma ettepanekud. Veebruari lõpuks olid planeeringu kooskõlastanud kõik valjalikud instantsid. Planeering valmis Tõstamaa valla, AS Entec ja ERKAS Pärnu Instituut OÜ vahelises koostöös.

Kehtestatud üldplaneering on aluseks detailplaneeringute koostamisel ning ehitus- ja maakorraldusele valla territooriumil.

Üldplaneeringu avalikul väljapanekul esitati mitmeid ettepanekuid ja vastuväiteid. Maavalitsuses toimunud vastuväidete ärakuulamisel ei jõudnud vaidlevald pooled kokkuleppele Manija saarega seotud vastuväite osas. Arvestades 17 saareelaniku allkirjaga kirjas tooduga, loobus Tõstamaa Vallavalitsus mitmest

projektis olnud punktist nagu Manilaiul katastriüksusele elamumaa sihtotstarbe määramisel selle minimaalne lubatud pindala ja Kuivasääre tipu kasutamine ühiskasutatava puhkealana.

Vastavalt vastuväidete ära-
kuulamisele saavutatud kokku-
leppele, täiendati planeeringu
seletuskirja ja lisati, et Tõsta-
maa alevik määratakse kaug-
küttepiirkonnaks ning vajadul-
sel koostatakse teemaplaneer-
ing liikluse ümbersuunamise-
ks kompakte asustusega
aladest. Tõstamaa aleviku pu-
hastusseadmete kaitsetsoonist
on välja jäetud elamuala E1,
mis on vastavuses kanalisat-
siooniehitiste veekaitse nõue-
tega. Planeeringukaardile on
kantud Tõstamaa alevikku
joogivee varustavad puurkaev-
ud ja nende sanitaarkaitse-
alad vastavalt veeseaduse §-
28 sätestatud tingimustele.

Üldplaneeringusse on kantud maakonna teemaplaneeringus "Asutust ja maakasutust suunavad keskkonnatin-

gimused" määratud ilusa vaa-
tega kohad: Kastna poolsaar,
Männiku oja suue, Manija
saare lõunatipp, Manija saa-
re keskel, Kavaru rand, Tõhe-
la järv ja Kõõssa mägi.

Lootsime lahendada planeeringuga ka pikaajalise probleemi ebaloogilise ehituskeeluvööndiga Manijal ja osal Ermistu ja Tõhela järve kaldast kuid keskkonnaminister ei nõustunud ilma keskkonnamõju hindamiseta ehituskeeluvööndi vähendamisega. Edaspidi on võimalik nende alade kohta teha keskkonnamõjude hindamine ja algatada teemaplaneering.

Vastavalt sisseviidud muudatustele ja täiendustele kehtestas Tõstamaa vallavolikogu 7. märtsil 2008. aasta määrusega nr. 60 Tõstamaa valla üldplaneeringu.

Tõstamaa valla üldplaneeringuga on võimalik tutvuda Tõstamaa vallas ja interneti kodulehel.

Kerli Brandt,
arendus- ja keskkonnanõunik

TOIMETUS

Toimetaja Ülle Iamm tel 505 5340 Küljendaja Pille Paalam,
Internet: www.tostamaa.ee
Saatke meile oma jutte ja fotosid aadressil leht@tostamaa.ee

Levi: Tõstamaa PMÜ kauplus, Teeristi pood, Seliste Jaani pood,
Pootsi pood, Tõhela pood, Tõstamaa bensiinijaam.
Trükikoda Hansaprint
Tiraaž: 600tk

Rääkigem õiget eesti keelt ka siis, kui lipud ei lehvi

Emakeelepäeva tähistatakse 14. märtsil, esimese eesti luuletaja Kristjan Jaak Petersoni sünnipäeval. See tähtpäev on meie riiklike pühade nimistus aastast 1999 ja ka koolides märgitakse emakeelepäeva aktustele ning esinemistega.

Kristjan Jaak Peterson (1801–1822) alustas loomingu- ja kirjandusliku tööga varakult. Juba gümnaasiumis hakkas ta kirjutama luuletusi ja proosamõtisklusi. Kuigi Peterson sündis ja kasvas Riias, tekkis tal eestlasest isa räägitud juttude põhjal uudishimu hoopis Eestimaa vastu. Noormees ülistas oma luules eesti keele kaunist kõla ja väljendas oma tundeid ning mõtteid. Tema kirglikke värsse kantakse ette ka tänastel keelepäevadel.

Meie koolis on tähistatud

emakeelepäeva traditsiooniliselt aktusega. Sel aastal satust emakeelepäevaga kokku nii veerandi lõpp kui ka laulukonkurss, seega kogunesid õpilased aulasse mitmel põhjusel.

Kuulasime II klassi õpilaste esitatud regivärsilist rahvalaulu (juhatas õpetaja Ivi Kask), üheksanda klassi neidude emotsionaalselt loetud luuletusi ja lühikest tähtpäevakõnet, mille koostas raamatukoguhoidja Milvi Rea ja esitas abiturient Maido Palusalu. Sõnavõttus kõlas üleskutse hoida oma, sest võõras keel tungib hoogsalt ka igapäevakõnmesse. Kui kedagi kohtame, ütleme "tänu", "okei" on meie hästi ning "thank you"ga täname. Emakeel paigutab inimese oma rahvuse hulka ja veidi mõeldes leiame kindlasti, et oma-

keelne sõna kõlab just meie suus kaunimalt.

Keel on meie kõigi tööriist ja tark on jälgida, et see oleks korras kõigil päevadel – mitte ainult siis, kui lehvid lipud.

Eeva Oper,
10. klass

*Eestimaal me elame
ja oma keelt siin räägime.
Nagu ema ja vanaema
nii on kodune ka keel.*

*Eesti keel on rahvuskeel
ja kõigil rõõmsaks läheb meel.
Eesti keelela ei saa,
sest seda keelt ma armastan.*

*Eesti keel on MEIE keel,
igast varandusest kallim veel.
Hindamatu väärtusega –
kõneleme seda uhkusega.*

Gerlyn Maruse,
8. klass

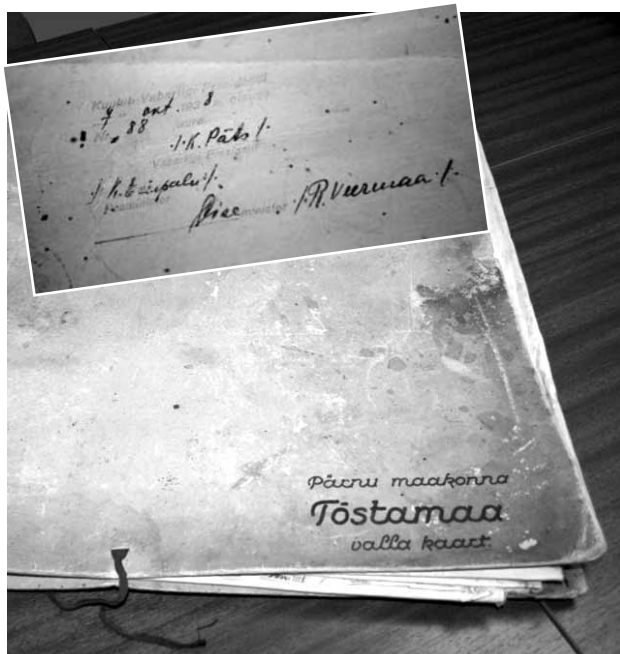
Meeldetuletus loomapidajatele

□ Loomakasvatuse täiendavat otsetoetust saab taotleda 19. märtsist kuni 6. aprillini.

Taotluse saab esitada PRIA piirkondlikusse büroosse või elektrooniliselt kasutades e-pria portaali.

Tõstamaa Tuuled

Meie armsa kodumaa 90. sünnipäeva auks kinkis kirglik vanavarakoguja Riho Väli vallale Pätsu aegse valla maakardi. Nüüd ei ole enam muret, kui kellelgi maapiiride üle vaidluseks läheb. Lööd kaardi lahti ja tõde vaatab vastu. Edaspidi võiks kaart juba restaureeritud kujul muuseumis rippuda. Riho on veel plaanis muuseumile mitu kirstutäit kraami kinkida, sest see ongi rõõm, kui teised saavad uunikume vaadata, muheleb mees.

110

□ Tõstamaa vallas on olnud ajavahemik 15.02–14.03.2008 suhteliselt rahulik.

Üks väärteprotokoll, mis vormistati autokindlustuse puudumise eest.

Ning üks sissemurdmise elumajja ja kõrvalhoonetesse Ermistu külas. Ajavahemikul 2.03 – 9.03.2008 varastati vanametalli.

Politseile on viimasel ajal teada antud, et Tõstamaal sõidavad ringi noored juhid, kellel puudub juhtimisõigus. Meil on õnnestunud selliseid juhte ka tabada ja kinnitan, et pöörame sellele probleemile jätkuvalt tähelepanu.

Tuletan meelde, et selline tegu ei ole ainult oma teadmiste ja kogemuste puudumise poolest üldohtlik, vaid ka karistatav.

Tegemist on väärtusega, mille eest kaasneb karistus rahatrahvina kuni 6000 krooni

Enne rooliistumist tasub mõelda, et kas on ikka soovi ennast ja teisi ohtu seada ning rahakotti kergendada.

Politsei nimel tänan kõiki, kes on õiguserikkumistest politseile teada andnud ja seeläbi kaasa aidanud üldise turvatunde paranemisele.

Harli Hansen,
juhtivkonstaabel

Meeldetuletus ettevõtjatele!

□ Tuletame meelde Tõstamaa vallas tegutsevatele jae-kaubanduse, hulgikaubanduse, teeninduse ja majutusteenusega tegelevatele ettevõtjatele, et 15. aprilliks on vaja kinnitada Majandustegevuse Registri kanded. Selleks tuleb esitada vallavalitsusele vormikohane avaldus, mille saab registri kodulehelt <http://mtr.mkm.ee>.

Ettevõtjal on võimalus registreerinu õigsust kinnitada ka elektrooniliselt X-tee ettevõtja portaali kasutades.

Kinnitamata registreeringud kustutatakse.

Eve Sahtel,
vallasekretär

Maja, kus aeg tuksub kevade pool

Esimesest jaanuarist kannab meile kõigile tuttav hooldekodu SA Tõstamaa Hooldekodu nime.

Juhataja Merike Tuulmehe sõnul oli see nende oma soov ja tahtmine, eelkõige selleks, et pangast laenu saada ja hooldekodu uut maja ehitama hakata. Muidugi toob iseseisvus endaga kaasa suurema vastutuse ja kohustuse kindla peale hakkama saada.

Nüüd, kui esimene kuu on möödas, võib tõdeda, et otsotsaga on hakkama saadud.

Praegune olukord, kus neli inimest on ühes toas, ei lase vanainimestel üksteisest puhata ja toob tigidust ja pahurust majja.

Häda on selles, et kulud on suured, aga maja on pisike ja kliente seetõttu vähe. Suurema maja korral saaks palju ökonoomsemalt majandada, märgib Merike.

Kui eelmisel aastal oli kohatasu 4800 krooni, siis sellest aastast 6200 krooni. Teha

pole midagi, sest üldine hinnatõus mõjutab ka hooldekodu eelarvet ja välja peab ju kuidagi tulema. Kõige suuremad kuluartiklid on ravimid ja mähkmed ning siis edasi juba palgad ja muud kulud.

Oma valla hooldealuse eest, kui tal on lapsed, tuleb maksta 1500 krooni, ülejääva osa maksab vald. Kui hooldataval lapsi ei ole, siis maksab kohatasu täielikult vald.

Praegu on hooldekodu kõik 21 kohta täis ja tahtjaid oleks veelgi, sest iga päev küsitakse telefonitsi vabade kohtade järele. 14 hooldealust on oma valla inimesed ning teised Pärnust, Haapsalust ja Kihnust. Päris lamajaid on viis ja nendel tuleb kaks korda päevas mähkmeid vahetada. Õnneks on tänapäeval head vahendid lamatiste vastu.

Hinnatõusust hoolimata peetakse Tõstamaa hooldekodu ikkagi teistest odavamaks ja hinnatakse ka tema väiksust. See on nagu üks suur perekond ning kõigi hooldatavate mure jõuab ruttu abistajateni.

Praegu suudetakse teenusest pakkuda ööpäevaringset hooldust, patsiente käib kaks korda nädalas vaatamas kodu-

Ella Kollo saab aprillis 95 aastat vanaks ja oma elu viimased kümme aastat on ta siin hooldekodus elanud. "Paremat elu, kui siin pole mul enne olnud", ütleb Ella, kes kunagi kasvas hobuseid ja pidas raamatupidaja ametit. Ella on elust väsinud, sest midagi paremat ju enam tulemas ei ole.

hooldusõde Maire Aadler, kes mõõdab vererõhud ja vaatab üle ravimid, abistatakse kõikides toimingutes kui vaja. Hooldustöötajaid on majas viis, lisaks veel kokk ja puhkepäevade andja. Kütteperioodil tuleb kütta iga päev kuut ahju.

Merike ise noore inimese-

na tunnistab, et temagi juba mõtleb, et kuidas endal vana inimesena elu võiks veereda. Öeldakse ju, et kui töötad lasteaias siis lähed aina nooremaks, aga kui hooldekodus siis jälle üha vanemaks.

Uue maja ehitusega on suuri ootusi ja lootusi hellitatud, aga kes ehitusele rahaliselt ik-

le väga vaikselt

Maie Miidu on kokana töötanud 18 aastat ja väsimatult kuulab ta iga päev ka hooldekodu elanike muresid. Kõige rohkem armastatakse kartulitoite. Suppi ja praadi saab vaheldumisi, õhtuks pakutakse putrusid ja vormiroogi. Kõhud saavad kõigil ikka täis. Sünnipäeva puhul pakutakse kringlit või torti.

kagi õla alla paneb see on esialgu teadmata. Tulevasse majja on planeeritud 60 kohta ja seeläbi saaks alev ka vähemalt 20 töökohta juurde.

Hubane ja kodune vana maja jääb samuti alles ja seal peaks paiknema siis kontori ja erilist hooldust vajavate klientide ruumid. Praegune olukord, kus neli inimest on ühes toas, ei lase vanainimestel üksteisest puhata ja toob tigidust ja pahurust majja.

Tulevasse hoonesse on kavandatud kahekohalised toad koos pesemisvõimalustega. Väga tähtis on ka vanadele inimestele oma asjade olemasolu, hetkel ei ole isiklike asjade jaoks lihtsalt ruumi.

Seda muret, et klientuurist võiks puudust tulla, juhataja küll ei karda. Tänapäev ei võimalda enam töö kõrvalt kodust haiget hooldata.

Millal kopp maasse lüüakse, ei julge Merike mitte ennustadagi, aga ega uus maja tulemata jää. Suures osas

Merike on tegelikult rätsepa haridusega raamatupidaja, kes oli pikalt lastega kodus. Ja siis kui vana juhataja läks pensionile, otsustas Merike selle ameti peale kandideerida. Määravaks sai just see, et väike koht ja siit sai ta julguse katsetamiseks. Kolm aastat on juba hakkama saanud ja rätsepaks ta tagasi ei lähe. Nüüd õpib ta sotsiaalhooldust.

loodab juhataja ettevõtliku vallavanema tutvustele ja sidemetele.

Aeg hooldekodus möödub kindlas rutiinis. Tähistatakse sünnipäevi, vaadatakse seebikaid ja loetakse raamatuid. Erilisi väljasõite või üritusi korraldada ei saa, sest

igal patsiendil on kümneid pisiprobleeme ja sellest tuleb pigem pahandust.

Õhtul kell kaheksa on öörahu ja kõik 21 elanikku veevad unemaal järgmise päeva poole.

Ülle Tamm,
toimetaja

DETAILPLANEERINGUD

10.03.2008-24.03.2008. aastal toimub Männikuste külas asuva Kõõssa-Kadri katastriüksuse detailplaneeringu avalik väljapanek. Planeering võeti vastu 7. augustil 2007. aastal Tõstamaa vallavalitsuse istungil korraldusega nr. 311 ja 26. veebruaril 2008. a. vallavalitsuse otsusega nr. 413 saadeti avalikule väljapanekule.

Detailplaneeringuga on võimalik tutvuda Tõstamaa vallamajas ja Tõhela raamatukogus nende lahtioleku aegadel. Sellel perioodil on võimalik esitada oma ettepanekuid ja vastuväiteid Kõõssa-Kadri katastriüksuse detailplaneeringu kohta.

Detailplaneeringu eesmärk on puhkeküla arendamine, mille pindala on 1,43 hektarit.

10.03.2008-24.03.2008. aastal toimub Ermistu külas asuva Mätta kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanek. Planeering võeti vastu 26. veebruaril 2008. a. Tõstamaa vallavalitsuse istungil korraldusega nr. 414.

Detailplaneeringuga on võimalik tutvuda tööpäeviti Tõstamaa vallamajas kell 8-13 ja 14-17. Sellel perioodil on võimalik esitada oma ettepanekuid ja vastuväiteid Mätta kinnistu detailplaneeringu kohta.

Mätta kinnistu on 14,2 hektarit suur. Detailplaneeringu eesmärk on maaüksuse 12 krundiks jagamine, millest 8 krundile planeeritakse ühepereelamud.

Hei, kalamehed!

Saatke meile oma muhe-
daid kalapüügilugusid ja pilette pirakatest kaladest. Eriti on oodatud lood koduvalla järvedel ja merelahel kogitud kalaelamustest.

Lugusid ootab Kerli oma postkasti kerli@tostamaa.ee

Olmejäätmete vedaja muutub

Tõstamaa vallavalitsus korraldas Tõstamaa, Audru, Varbla, Koonga ja Lavassaare vallas ühise korraldatud jäätmeveo konkursi, et leida ainuõigusega vedajaettevõtte.

Edukaks tunnistati AS Cleanaway pakkumine, mis kogus hindamispõhimõtete alusel enim väärtuspunkte.

Praegusel hetkel tegelevad vallad ja vedaja lepingu sõlmimisega, et anda olmejäätmete veo ainuõigus kolmeks aastaks AS Cleanaway'le.

Kui kõik läheb ladusalt siis alustame korraldatud jäätmeveoga 1. juuni 2008. aastal.

Mis edasi?

Korraldatud olmejäätmeveoga loetakse liitunuks kõik Tõstamaa valla haldus-territooriumil hoonestatud või hoonestatavat maaüksust omavad valdajad.

Kõikidel eelnimetatud maaüksustel peab olema mahuti segaolmejäätmete kogumiseks.

Mahuti suurus oleneb

elanike arvust ja konkreetsest vajadusest. Minimaalne konteinerimaht hoonestatud maaüksusel on 80 liitrit. On loomulik, et suuremas majas on kõigi korterite peale üks ühine parajalt suur konteiner. Konteinerid peab tühjendama üldjuhul 1 kord kuus, võib muidugi ka sagedamini.

Kõik jäätmevaldajad sõlmivad vastava lepingu jäätmevedajaga. Lepingu sõlmimata jätmise ei tühista korraldatud jäätmeveoga liitunuks lugemist. Ajutist vabastust või harvemat vedu tuleb eraldi taotleda, tuues valda vastava põhjendatud avalduse.

Kas osta või rentida konteiner? Rääkige majaelanikega läbi ja otsustage, kas ostate konteineri poest või veoettevõttelt või rendite temalt. Konteiner peab vastama jäätmeveo eeskirja nõuetele ja seda peab saama tühjendada veoettevõtte jäätmeveokiga.

Otsustage konteineri suurus ja veosagedus. Üksikela mu jäätmemahuti minimaalne tühjendussagedus on iga 28 päeva tagant ja kortermahutis iga 14 päeva tagant.

Ühel perel on paras valida kas 0,08, 0,14 või 0,24 m³ konteiner veosagedusega 1 kord kuus.

Suurem kortermaja saab juba valida, kas võtta väiksem konteiner sagedama veoga või suurem konteiner harvema veoga. Otsustamisel peab ka mõtlema, kumba on võimalik paigutada krundile nõuetekohaselt.

Kas mitme maja peale võib ühise konteineri võtta? Jah, mitme naaberkinnistute peale võib kasutada ühist konteinerit, kui arve tasumisel ei teki tõrkeid. Lepingus peavad olema fikseeritud kõik ühist kogumismahutit kasutavad majapidamised.

Mis saab senisest lepingust ja konteineritest? Senine vedaja AS Ragn-Sells lõpetab lepingud (teatades sellest ka ette) alates kuupäevast, kui hakkab kehtima AS Cleanaway ainuõigus olmejäätmeveol.

Võimalik, et ettevõtte lepidavad omavahel kokku, ja praegused AS Ragn-Sells'ilt renditud konteinerid lähevad üle AS Cleanaway'le.

Kuidas lepingut saab teha? Oodake, kuni veoettevõtte teile lepingu koju saadab või korraldab lepingute sõlmimise vallamajas ja küla-keskustes, kuhu tuleb kohale vedaja esindaja.

Järgmises vallalehes anname teada.

Kuidas saab taotleda ajutist vabastust või erinevaid tingimusi? Pöörduge vallamajja.

Kas korraldatud jäätmevedu puudutab ka muid jäätmeliike? Ei. Pakendijäätmeid ja ohtlikke jäätmeid veavad edasi need ettevõtte, kes tegid seda senini.

Kõigi teemakohaste eeskirjade ja nõuetega ning avaliku konkursi materjalidega saab tutvuda vallamajas ja valla koduleheküljel.

Küsimustega pöörduge tel 449 6180.

Kerli Brandt,
arendus- ja keskkonnanõunik

Kulu põletam

Lume sulamisest sügisvihmadeni on kulu põletamine keelatud. Samuti ei tohi metsas ja põõsastikus ning tuld võtva taimestikuga alal lõket teha.

Kui varasemalt oli kahe nädala jooksul pärast lume sulamist lubatud kulu põletada, siis alates möödunud aastast on pärast lume sulamist kulu põletamine täiesti keelatud. Sellise regulatsiooni on tinginud inimeste arutu käitumine, kus niitmise asemel pisteti heinapõld kevadel hoopis põlema.

Üks kurioossemad näited kulutulekahju tagajärjest on pärit ülemöödunud aastast Saaremaalt, kus Üru külas põlesid maha pooled majad,

Järgnev tabel annab teile ülevaate AS Cleanaway poolt pakutava teenuse hinnast.

Teenuse liik /jäätmemahuti suurus	Tõstamaa Vallavolikogu 26.01.2007. a määrus nr. 33 teenustasu piirmäär koos käibemaksuga	AS Cleanaway poolt pakutav piirhind koos käibemaksuga
Segaolmejäätmete veo teenustasu	EEK	EEK
80 l mahuti	40.00	34.00
140 l mahuti	58.00	49.30
240 l mahuti	65.00	55.25
370 l mahuti	85.00	72.25
600 mahuti	100.00	85.00
800 mahuti	120.00	102.00
1,5 m ³ mahuti	175.00	148.75
2,5 m ³ mahuti	260.00	221.00
4,5 m ³ mahuti	450.00	282.50

Lapsega metsa ... prügi maha viskama!

Iga kord kui ma prügi-teemast kirjutama hakkas, meenub mulle, et alles ma sellest kirjutasin ja juba jälle on see mul teemaks.

Seekord ajendas mind kirjutama üks värskelt avastatud prügihunnik, mis asub endise karjalauda poolt Kärneri poole viiva tee ääres. Ma ei tea kui vana see prügihunnik seal on, kuid üle paari kuu see seal vedelenud olla ei tohiks.

Käin oma koeraga suhteliselt tihti Lõuka teedel jalutamas ning ühel sellisel metsatiiril jutuksoleva prügihunniku otsa komistasingi. On muidugi üpris tavaline, et ikka leidub juhme inimesi, kes ei suuda oma sodiga muud teha, kui seda metsa viia, kuid seekord pani mind nõrdima tõik, et prügihunniku tekitajateks olid värsked lapsevane-

mad. Leitud sodikuhil sisaldas nii toidupakendeid kui hulgaliselt lapsemähkmeid, lisaks sellele mingeid plastmassist jubinaid.

Minu jaoks on kummaline, et hoolimata alevisse paigutatud prügikonteineritest, peetakse endiselt popiks metssaaluse reostamist. Kujutlegem nüüd ette kaunist pärastlõunast päeva, kus perekond on lõunastanud, beebi on kenasti tukkuma jäänud ja kööginurgas seisab inetult suur prügikott.

Ema vaatab isale otsa ning mõlemad teavad, et see tuleb välja viia. Seepeale leitakse, et hea küll, nagunii tuleks laps värskes õhu kätte viia ja ennastki oleks vaja väheke tuulutada. Perekond paneb end riidesse, laps hakkab virisema, kuid peagi ollakse õnnelikult autos ja ühtlase mootoripõrina peale jääb beebigi kenasti magama. Olles natuke

keskalevist välja sõitnud, leiavad ema ja isa varjulise metssatuka. Auto peetakse kinni, avatakse pagasnik ning suur prügikott lennutatakse hooletult puudevilusse. Pärastlõunane perekondlik idüll jätkub teadmisega, et laps magab ja prügi on likvideeritud, isegi tüütut sorteerimistööd polnud vaja teha.

Vot selline kujutluspilt tekkis minu silme ette, kui metssas kasutatud mähkmeihunniku otsa sattusin ja mõtetesse jäi kummitama lause, et selliste inimestega saab meil küll ilus ja puhta loodusega tulevik olema! Tõesti, tõesti, loota ju võib!

Reaalsuses on aga asjalood sellised, et plaanin homme, st juba täna (kell on 1.15 öösel) minna seda sodi koristama, sest lihtsalt järele on juba oma koeragi lasta sellist sodikuhja nuuskida.

Liina Käär

mine on kategooriliselt keelatud

kokku kaks elumaja ja kuus kõrvalhoonet. Tuli levis naaberkülalt Üru külani mööda elektriliinialust kuluheina. Lisaks mahapõlenud hoonetele, saavad kulutulekahjudes inimesed tervisekahjustusi. Ülemöödunud aastal hukkus Eestis kulupõlengutes neli inimest, möödunud aastal leiti kulupõlengu alalt üks hukkunud inimene.

Suur osa igakevadistest loodustulekahjustest saab alguse käest läinud prahilõketest. Enamasti on tule laiali kandumise põhjuseks ootamatu tuuleiil, mis viib sädemed kulusse või on lõke hoopiski järelevalveta jäetud. Lõket tohib teha ainult tuulevaikse ilmaga taimestikust puhastatud pinnasel, kus tule levik on piiratud. Lõke peab paik-

nema eemal hoonetest ja tuld võtvatest materjalidest. Pärast tule tegemist tuleb lõkkekoht veega üle valada, juhuslikult võib kuumale lõkkeasemele sattuda tuld võttev materjal ning tuul leegi uuesti lõkkele puhud.

Enne prahi põletama asumist peab selgeks tegema omavalitsuses kehtivad heakorraleklid, sest kohalik omavalitsus võib oma territooriumil lõkke tegemise üldse keelata.

Ka need, kes ise lõket ei tee, peaksid tule leviku vältimiseks oma hoovi niitmise ja riisumisega korras hoidma, et vältida kusagilt mujalt alguse saanud tulekahju jõudmise hooneteni.

Tuld tohib teha ainult tuulevaikse ilmaga. Tuul võib sädemed kanda mitmesaja meetri

kaugusele. Lõke peab asuma vähemalt 15 m kaugusel hoonest või põlevmaterjalist ja 30 m kaugusel metsast ja lõkke tegijal peavad kaasas olema esmased tulekustutusvahendid (luud või oksad tule materdamiseks, paar ämbrit vett). Tuld ei tohi valveta jätta ega lahkuda enne, kui tuli on kustunud või kustutatud, pärast tule tegemist tuleb lõkkekoht veega üle valada. Sädemed on väga elujõulised ning võivad põlengu põhjustada ka päev pärast tule tegemist.

Kui lõkketuli on kontrolli alt väljunud, helista kohe hädaabinumbri 112 ja kutsu abi ning asu siis ise võimalusel tuld kustutama. Ise kohe kustutama asudes võib siiski juhtuda, et oma jõud põlengust üle ei käi ja ikkagi on vaja abi

Tulekahju võib looduses põhjustada:

- ☐ kulu põletamine
- ☐ lõke
- ☐ grillahjust lenduv säde
- ☐ mootorsõidukist lenduv säde
- ☐ suitsukoni
- ☐ elektriliinist lenduv säde
- ☐ päikesekiiri koondav klaasikild
- ☐ pikselõök

kutsuda, mida kauem kustutustööde algus viibib, seda suuremale alale põleng levib.

Kulupõletamise keelust üleastujaid ootab rahatravh kuni 18 000 krooni, tulekahju põhjustajal tuleb tasuda ka tekitatud kahju.

Sirle Matt,

Lääne-Eesti Päästkeskus

Tädi Karin armastab arvutada ja lapsi.

Lauluga saadi haigustest jagu

Vabariigi aastapäeva eel käisime oma lasteperega uudistamas, mida vallamajas tehakse.

Juba uksel tervitasid meid sõbralike ja lahkete nägudega vallaametnikud: Anu, Eve, Liia, Helle. Kogunesime esmalt sekretäride tuppa, kus kõigil lubati paberile templeid vajutada. Paberihundi jaoks oli päris palju materjali kogunenud. Nüüd said soovijad vaadata ja ise proovida, kuidas masin paberit peenestas.

Maa-ametniku toas nägime arvutist kaarte, kus peal metsad, põllud, majad ja teed. Lasteaed loomulikult ka!

Onu Ain – see, kes lasteaia remondiga tegeleb, ajas tähtsaid töösju Kerliga, tädi Kristiina aga hakkas kohe komme jagama.

Trepist üles minnes sattusime pearaamatupidaja tuppa. Selgus, et tädi Karinile meeldib väga matemaatika ja suured numbrid. Mida rohkem nulle taga, seda parem. Mathilda oskas ennast iga tädi sülle või toolile istuma poeetada. Äkki saab temast tulevane vallaametnik?

Kohtusime veel tädi Evelini ja tädi Endaga. Ainult valla kõige tähtsam mees – vallavanem – jõudis just enne meie tulekut ära sõita.

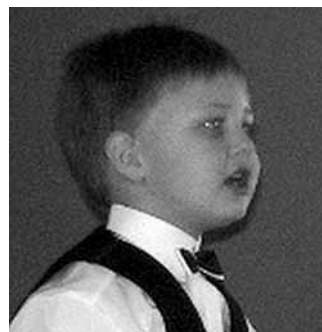
Kõik valla töötajad said pidupäeva puhul vanema rühma laste kartulitruki tehnikas valmistatud rukkililledega kaardi. Vastutasuks anti meile kommi.

Veebruari lõpus ja märtsi algul kimbutasid lapsi mitmed viirused. Lauluvoistluseks harjutamine oli seetõttu päris keeruline. Peopäeval puudus aga õnneks ainult üks laps.

Esinejate rida oli väga pikk, tervelt 22 laululast. Laule hindama palusime Maimu Juhkami, Karin Miidu, Mar-

ge Päästeli ja Ly-Andra Pärnaste. Otsustati, et nooremas vanusegrupis olid tublimad Magnus Janson ja Anny Kerem, vanemas vanusegrupis Liis Karbus ja Keily Kerem. Ergutasuhinna said julge esinemise eest Heliine Gurjanov ja Aimar Mürsepp.

Valla laste lauluvoistlusele valis žürii välja aga Magnuse, Anny, Keily, Liisi, Mailise ja Ave-Ingridi. Võitjaks osutus alles märtsi algul 4 aastaseks saanud Anny, teise koha sai Liis. Õnnitlus võitjatele!

Aita Lind,
lasteaiajuhataja

Kui turvaline on kool

„Meie kool on minu arust väga turvaline... Turvaline kool on see, kui õpilased saavad rahulikult koolis olla ja ei pea kartma kooli tulla,” kirjutab Tõstamaa keskkooli 9. klassi õpilane.

Mina olen samuti pidanud Tõstamaa kooli turvaliseks ja rahulikuks. Hoolimata mõnest koolipoisikraaklemisest või siis mõnest veidi suuremast õpilastevahelisest konfliktist, millele me tegelikult oleme õnneks peaaegu kohe jälile saanud.

Kuid kas ka tegelikult ei ole meie koolis vägivalda? Ja mis üldse on koolivägivald?

Koolivägivalda defineeritakse kui igasugust situatsiooni, kus mistahes kooli kuuluv isik hirmutab, ähvardab, väärkohtleb või ründab teist kooli kuuluvat isikut. Koolikiusamine on koolivägivalda alaliik. See on korduv ja pahatahtlik käitumine mõne kaasõpilase suhtes. Kiusamine võib olla kehaline - löömine, tõukamine, asjade äravõtmine, ruumi kinni panemine jne ja hingeline - ähvardamine, alandamine, narrimine, kuulujuttude levitamine jne.

Suur tähelepanu vajadus

Koolis on alati mõned väga konfliktid või ülekeevad probleemse käitumisega õpilased, kellega suhtlemine ja tegelemine võtab ära suure osa energiast õpetajatel koolis ja emadel-isadel kodus. Viimasel paaril nädalal on lapsevanemad kahe algklassi õpilase kohta vägivallatsemise tõttu kaebuse esitanud. Neil juhtudel on asi alguse saanud nn poiste mängudest – viimati lumesõjast, kus erinevatel pooltel on erinevad reeglid ja kel jõud, sel õigus. Põhikooli vanemas astmes on mõned poisid, kes lisaks nn juhuslikele müksumistele kasutavad osavalt sõnakunsti, et kellestki üle olla.

Miks kiusaja kiusab: tahab tähelepanu saada; arvamus endast on liiga hea või liiga

halb; ei oska sõpru leida ega ise sõber olla; puudub süütunne ja võime mõista teiste tundeid; ta kannatab perevägivalda all; tal on lihtsalt igav.

Meie koolis tundub olema just seda hingelist laadi vägivalda, mis väikeses koolis enamasti märgatav on, kuid kindlasti jääb palju asju ka tähele panemata. Õnneks on meie õpetajad hoolivad ja tähelepanelikud ja märkavad mõndagi. Iga müks, jalahoop või mõnitav sõna on vägivald, millele tuleb reageerida

Õpetaja jäetakse pahatihti üksinda kogu maailma pahedega õpilaste nimel võitlema.

kohe. Meil on ka õpilasi, kes sekkuvad, kui näevad kedagi kiusatavat või räägivad sellest õpetajatele. Samas oli alles paari nädala eest intsident koolibussis, kus terve hulk vanemate klasside eeskujuliku käitumisega õpilasi nägid pealt, et noorema klassi õpilase kallal tarvitatakse vägivalda ja mitte keegi ei öelnud midagi. Või ei pidanud nad seda piisavalt tõsiselt, kuigi nad sellest kodus vanematele rääkisid. On nende käitumine siis teistele eeskujuks?

Õpetaja jäetakse pahatihti

üksinda kogu maailma pahedega õpilaste nimel võitlema, neile pannakse liialt suuri kohustusi ja lootusi, tegelikult ei jõua õpetajad igakord üheaegselt tülitsejatega poe ette või liivamäele või uute majade vahele. Palun märka seda Sinu, Tõstamaa valla kodanik, reageeri ja takista vägivalda! Osa kõrvalseisjatest kindlasti kardavad sekkuda. Aga on ju võimalik rääkida usaldusväärse inimesega.

Kõigile koht päikese all

Klassijuhatajatundides on õpetajad pööranud tähelepanu õigetele väärtushinnangutele ja eetikale. Aeg-ajalt tuleb nii koolis kui ka kodus üle rääkida need kõigile tuntud põhitõed: igäühel on õigus olla erinev, kui ta ei kahjusta teisi, kellelgi pole mingit õigust kedagi selle eest põlastada ega kiusata, olgu ta pikem, paksem, suuremate kõrvadega või teistmoodi riidetega.

Kiusamisest rääkimine ei ole kaebamine – see on enese ja teiste kaitsmine. Õpilane, räägi sellest klassijuhatajaga, mõne teise õpetajaga, vanematega, sõpradega.

Praeguses kuuendas klassis oleme umbes aasta aega tegeleenud tugiõpilaste koolitusega ehk T.O.R.E. liikumisega, milles suur osa on rühmatöödel, arutlustel, rollimängudel, teiste kuulamisel. Mulle tundub, et klassikollektiivi üldine õhk-

kond on rahulikumaks muutunud ja T.O.R.E. tegevusel on selles suur osa, kindlasti ka klassijuhataja töö ja mõningasel õpilaste ümberpaigutamisel.

Meil on väga head tingimused selleks, et oma kooli veelgi turvalisemaks muuta ja tekkinud probleemidele kohe vastu astuda. Algklassiõpetajatel on oma õpilased kogu aeg silme all ja esimestel aastatel on õpetajatel nii mõnegi õpilase puhul tulnud rohkem tähelepanu pöörata õigele käitumisele ja mõtlemisele, sotsiaalsele oskustele, kui tähtede ja numbrite õpetamisele. Kool peab korvama sageli ka kodu tegematajätmissid. Mida rohkem meie – õpetajad ja teie – emad, isad, vanaemad ja vanaisad, onud ja tädid – oma õpilaste ja lastega räägime, seda rohkem on võimalusi olla kaitstud ja turvaline. Kõigile selge tõdemus – kooli ja kodu järjepidev koostöö on lapse inimeseks kasvamise ja õpilase eduka edasijõudmise alus.

Mul on hea meel, et meie koolis on hästi toimiv võrgustikutöö, mille käigus on lahenduse saanud kõik küsimused. Suuremate probleemide puhul on tegutsemas noorsoopolitseinik, kes on vajadusel ühendust võtnud ka lapsevanematega. Kool on õpilaste jaoks ja turvalisema kooli nimel turvalises keskkonnas – märka inimest! Koolis on olemas psühholoog, sotsiaalpedagoog, klassijuhatajad, kelle poole lapse murede tõttu pöörduda. Ära jää kõrvalseisjaks ja vaatlejaks, kui olukord nõuab Sinu sekkumist!

Mida arvavad lapsed: „Meie koolis pole vaja turvamehi ega muid asju, sest meil Tõstamaal ei ole suuri probleeme ega päte ega midagi muud sellist. Meie koolis on kõik kontrolli all... Meie kool on minu arust väga turvaline... Turvaline kool on see, kui õpilased saavad rahulikult koolis olla ja ei pea kartma kooli tulla.”

Kirsti Talu,
sotsiaalpedagoog

Koolivaheaja avalöök anti looduse

SA Kihnu Väina Merepargi projekti "Laste-laagrid Kihnu Väina Merepargi piirkonnas" raames toimus 15.-16. märtsil 2. ja 3. klasside õpilastele Pootsi keskses laager.

Kihnu programmi toetusel teoks saanud laagris oli osavõtjaid Kihnu, Varbla ja Tõstamaa koolidest. Projekti eesmärk on tutvustada ja väärustada merepargi piirkonda jäävate valdade loodus- ja kultuuriväärtusi, arendada keskkonnasõbralikku austust oma kodukandi vastu.

Sama projekti raames toimuvad laagrid Kihnus (2.-3. juunil 4., 5. klassidele) ja Ma-nijas (5.-6. juunil 6. klassidele).

Pootsi keskuse laagris sündis korraldajate ja laste koostöös tihe ja mitmekülgne kahepäevane programm, mille kohta lastel oli pärast mõnda aega arvata.

Laupäeval jõudsid laagrilised end kiiresti majutada, pisut omavahel tutvuda ja kell 11 algas retk suunal Pootsi – motell Maria – Lindi raba. Staazikas pedagoog Efeeliine Liiv esitles elavalt ja näitli-

kult kodukandi loodusharuldusi. Lastele jäi kuuldu-nähtu just sellepärast hästi meelde, et paljut sai käe või varbaga ise katsuda ja varasemat teadmist uue infoga siduda. Ka hobuste kodu külastamine oli paljude meelest väärt kogemus.

Pärast lõunat korraldatud maastikumäng Pootsis tekitas elevust ja pani võistkondade taibud mitu korda kukalt kratsima. 15. märtsi "rosinaks" olid Pootsi vaibakojas sündinud kirevad punupaelad, mida mõnel näpuosaval tekkis mitu suurt kera. Nii tüdrukud kui poisid löksutasid usinalt kangastelgi, nii et sündis kirev kaltsuvaibajupp, kuhu parajagu puuduv päikegi sisse kooti.

Õhtu lõpetasid mitmekesised tegevused loovtöötunnis ja meeleolukas tantsupidu. Öörahu ei

tahtnud mõne jaoks sügugi saabuda.

Pühapäevahommikul äratasid "noored kuked" laagrilised üsna vara. Eesootas uus tegus päev: ekskursioon-matk suunal Tõstamaa – Kastna – Saulepi – Varbla. Selle reisi giidideks olid Rene Kask Varbla mõisas ja Liina Käär Kastnas ja Tõstamaal.

Väga tänuväärset varandust koguv ja tutvustav Kask näitas ja lasi proovida nii vanu tööriistu kui ka tarbeesemeid ning viis lapsed lühikesele retkele esivanemate kooliaega. (Tähelepanu, kodukandirahvas! Varbla mõisas on varjul uskumatuid väärtusi.)

Hoolimata kõledast tuulest tehti peatus ka Matsi sadamas. Kohalikud koolilapsed tuletasid meelde, kuidas suvel praegu hõgehallas raudkülmias meres mitu korda päevas sees oli käidud.

Tagasiteel ootas Kast-

Raigo Tšetsin Kihnust - lumikelluke ja sipelgapesa.

na mõisa varemate vahel kul-lakarvaline Liina Käär, kelle juhatusel vaadati legendaarseid tammesid, näidati ennast veistele, otsiti kadakamarju ja saadi tükk maad targemaks.

Liina oli pannud Tõstamaal Levaroti mäele valmis ka unise rästiku, kellega paljud lapsed kohtusid üldse esimest korda. Kihnlased teadsid, et oma kodusaarelt nad seda kauni sakimustriga tegelast ei leia. Lugupidavat ringi ümber mäekuninga aitas hoida ka külmetava "eksponaadi" hoiatav käitumine. Lapsed õppisid lugema männinooren-

Aivo Tõstamaalt - üksildane mänd, hobune ja tundmatu loom.

es

Andrei Peegel Varblast - Pärnumaa sümbol merikotkas.

diku vanust ja märkasid Levarotil mootorsõidukijälgi.

Tuttavas Pootsi keskuses söödi järjekordselt lõunapraad ja õhtueine, nende vahel lõpetati laagripäevad ja Kihnu sõbrad asusid merd mööda koduteele. Tõstamaa buss keeras nina samuti kodu poole ja toimetas väsinud, rahuloleva, märksa targema ja natuke ema-isa järele igatseva seltskonna oma pesadesse.

Kokkuvõtteid tehes ei jõudnudki laagrilapsed ja õpetajad Eve Rõhu, Tiit Saar, Sirli Väära ja Triinu Pert üksteist ära kiita – lubati rohkete kallistuste saatel kontakti hoida ja võimaluse korral jälle kohutada.

Kogu seltskond tänab hoolimise ja hoolitsuse eest Tõstamaa vallavalitsust, eriti Anu Petersoni ja Kristiina Lepikut (eriti head nõuandjad ja osavad arvutajad); Ando Lompi (punktuaalne ja kannatlik bussijuht); Ruth Mäed (vaibakojala lahke perenaine); Helgi Petersit (Pootsi keskuse haldjas); Mare Pervuskinat ja Astri Martsonit, kes aina keetsid ja küpsetasid, katsid ja kasisid; kuldaväärt giide Efeliine Liivi, Rene Kaske, Liina Kääri ning emasid ja isasid, kes oma lapsed nii harivasse laagrisse saatsid.

Head koolivaheaega kõigile väikestele ja suurtele!

Laagriliste nimel
Triinu Pert

Kati Põldaru Varblast - poni Rubla oma aedikus.

Koolilaste loomingut (2. ja 3. klass)

Ma täna nägin hobust
Ta lõrises nohust
Kui teda silitsin siis
Muigas ta pliis-pliis

Manfred Tõstamaa Kk

Ma nägin täna jugapuud, mände, lumikellukesi, sipelgapesa, Tõrvanõmme mändi ja hobuseid. Maantee lähedal on üks suur tuulepesa.

Jarmo Tõstamaa Kk

Me nägime täna tuulepesa, hobuseid. Meil tuli juttu tedrest, kirjurähnist, sookurest ja käost ka. Minule meeldisid ka ponid, keda me hobusetalli juures nägime. Minule igatahes meeldis see matk.

Teele Tõstamaa Kk

Me nägime täna tuulepesa. See oli väga huvitav ja ma nägin sellist asja esimest korda. Kõik tegid sellest pilti, kui vähegi said. Eile õhtul oli naljakas see, et keegi norskas öösel. Kõige rohkem meeldis see, et me käisime soos.

Kevin Tõstamaa Kk

Kägu muneb oma monad teiste pessa, sest muidu nad sureksid välja.

Olari Tõstamaa Kk

Me nägime täna sisalikku. Mina leidsin päevakoera.

Kirsika Tõstamaa Kk

Mulle meeldis maastikumäng ja veel ka tuulepesa ja veel ka ponid ja hobused. Mulle meeldisid ka head kesvatjad.

Raigo Kihnu Pk

Mul on hobu
Tulihobu musta lakaga
Ma ta kaela patsutan
Ma ta seljas ratsutan
Olgu suvi
Olgu tali
Vali pakane

Rasmus-Oliver Tõstamaa Kk

Sookurg on suurte tiibadega. Ta lendab õhus pilvedest allpool. Sookurg sööb ja ta on lahe lind. Sookurel on pikad jalad. Mulle meeldis maastikumäng. Maastikumängus oli palju vahvaid asju. Soos oli palju vett. Tõrvanõmme männil oli 8 haru. Ma õppisin tantsima. Maastikumäng oli raske. Mulle meeldisid veel hobused. Mulle meeldisid soosse käbisid visata.

Kuldar Tõstamaa Kk

Mina nägin eile hästi suurt toonekure pesa. Minul on väga head sõbrad. Mina käisin hobu-

seid vaatamas ja metsas. Mina nägin hästi suurt puud eile. Ja mulle meeldis ka eiline õhtu üritus. Seal sai tantsida ja mängida. See päev oli nii tore.

Kaisa Varbla Pk

Mulle meeldis see, et lahe oli õhtul. Me tantsisime, õpetaja pani muusikat. Öösel ma ei saanud und. Võõras koht ka. Teisel päeval pidime vara üles tõusma. Ja me pidime ütlema, mis asi me tahaks kodust olla. Ma ütlesin, et ma tahan olla vaip.

Kirsika Tõstamaa Kk

Mulle meeldisid kõik asjad. Aga mulle ei meeldinud, et tüdrukud kiusasid.

Janno Põldaru Varbla Pk

Merikotkal suured tiivad
Mis teda kaugele viivad
Näo peal tal on silmad, nokk
Aga toiduks on tal rott
Mihkel-Avo Tõstamaa Kk
Mulle meeldis eile maastikurada. Ja rabas oli ka lahe. Me nägime tuulepesa, see asus Tõstamaa-Pärnu manatee ääres.

Georg Tõstamaa Kk

Mulle meeldis maastikumäng ja üks paks puu.

Jarmo Tõstamaa Kk

Pidumaja sünnipäeva puhul peeti

Rahvamaja juubeli puhuks oli kohale tulnud umbes täpselt 250 inimest. Tänaati kõiki, kelle elutee kord rahvamajaga ristunud oli. Ja mis oleks rahvamaja, kui seal hommikust õhtuni ei tantsitaks, lauldaks ja mängitaks pilli. Kõik nad olid kohal esinemas publikule üllatustega ja ilma. Vaadati näitust nostalgiasar silmas ja muidugi nilpas hoogne pidu hommikuvalguse kiiri. Oli palju õnnesoove, lilli, vahuveini, terti ja südamlikkust!

Foto: Argo Astla

pisikest pidu

Tõhela ja Ermistu järve kalastik eile, täna, homme...

Ermistu ja Tõhela Pärnumaal - kaks veekogu Tõstamaalt põhja suunas, mida ümbritsevad läänest rabamassiivid ning idast veidi kõrgem maa.

Mõlemad kuuluvad pindalalt Eesti 15 suurema järve hulka, kuid õnnetuseks (kahjuks!) ei ole nad sügavad, õigemini öeldes nad on madalad. Aastakümneid on mõlemad järved kalapüüdjate huviorbiidis. Püüdjaid tuleb lisaks omakandimeestele ka kaugemalt. Olen kohanud hea harrastuspüügi varustusega kalapüüdjaid, kes tulnud Pärnumaale isegi St. Peterburist, Pihkvast, lätlastest rääkimata, seega on põhjust tulla ...

Millised on kalad, keda nii kaugelt püüdma tullakse? Järvede, sealhulgas Ermistu ja Tõhela kalastiku liigilise koosseisu määravad, esmalt elupaiga tingimused, mis olenevad järve mitmetest mõõtmetest ja teiseks veenäitajatest. Olulisimaks mõõtmeks kalade seisukohalt on vee sügavus.

Kõik kudemispaigad ja elupaigad sõltuvad veetasemest. Madalaveelistel aastatel on haugil täheldatud nõrka järglaskonda ja ka teistel liikidel on maimusid vähem. Madal vesi põhjustab ka karmidel talvedel järvede ummuksisse jäämist, seda on tulnud ajaloos Tõhela, vähem Ermistu puhul ette.

Ajaloolised andmed Tõstamaa järvede kalapüügi kohta. Tõhela järv jäi ummuksisse näiteks 1933, 1939/40, 1942, 1952 ja 1953, mil hukkus ka palju linaskeid. Järves kasutati võrke, sageli kutsuti neid muttideks, millega sai aasta ringi särke püüda, kevadel ja suvel püüti mõrdadega linaskit, käsiõngedega aga ahvenat.

Järve loeti XX sajandi keskpaigas keskmiselt kalarikaks. Peamised püügikalad olid linask haug ja särg.

Foto: Janely Kuuskler

Vähem saadi ahvenat, kiiska, roosärge, lutsu, vingerjat, juhuslikult angerjat. 1970-ndatel oli kalasaak kuni 2.6 tonni, sellest 2 tonni linaskit, saak 6.4 kg hektarilt.

Järvede "valitsemine" oli nõukogude aja märksõna. Tõhela järve majandamiseks oli paberil kavandatud kolm töövarianti: 1) vähese reguleerimisega; 2) osaliselt allalan-

Kõik kudemispaigad ja elupaigad sõltuvad veetasemest.

getatava veega režiim ja c) täielikult tühjakslastava süsteemiga järv.

Nende plaanide teostamisel nõukogudeaegsete arusaamade alusel oleks Tõhela järv muudetud suletud veekoguks, praktiliselt kalatiikideks, kuhu oleks rajatud noodatõmbekohad, kus kutseliste kalurite abiga rikastunuks elanik-

konna toidulaud. Asjaarmastajatest õngitsejatel poleks järvele enam asja olnud. Varude täiendamiseks kavandati tootmisbaas – ettekasvatus tiigid. Oluliseks peeti Ermistu – Tõhela ühtse veehaarde rajamist (tegelikult kanal), kus reguleeritav lüüs pidanuks välistama kalade liikumise järvede vahel.

Kasvatusjärves planeeriti saagikuseks 20 tonni kala aastas, orienteeruti kuuele liigile: karpkala, linask, peled, haug, latikas ja angerjas. Täielikult allalastava järve puhul olnuks saak isegi 80 tonni. Selliste plaanide teostumisel poleks Tõhela järvest järve tähenduses midagi alles jäänud.

Õnneks jäid ideed paberile ja plaanid arhiividesse. Ei ole halba ilma heata. Positiivne olnuks nii Ermistu kui ka Tõhela järve veetaseme plaanitud tõstmine ja selle tegematajätmine kimbutab meid praegu ja ka ilmselt tulevikus.

2007. aastal tegid limnoloogid

gid tavalisi korralisi nakkevõrkudega katsepüüke, kusjuures saadi saagiks seitset liiki kalu: ahven, haug, hõbekoger, kiisk, koger, linask ja särg.

Arvukuselt oli peamine kala särg, saagis kaalult aga linask ja särg. Järves on ka angerjat, kuid võrkudega seda liiki püüda ei saa, sestap ka varude suurus teadmata. Põhjaõngedega püüti särke ja ahvenat.

Üllatav on, et latikat üldse ei püüta (ka noori isendeid). Minu arvates on peamine põhjus järve madalas veetasemes.

Andmed kinnitavad, et enne 1933.aasta veetaseme langetamist oli Tõhela hea latikajärv, pärast seda latikas praktiliselt kadus. 2003. aasta kalapüügistatistika alusel püüti Tõhelast 527 kg kalu, pool saagist oli linask.

Mõtles ja kirjutas,

Teet Krause,

Limnoloogiakeskuse kalauurija, kes on väikejärvede kalastikuga tegelenud 1995.aastast.

järgneb aprillikuu lehes

Muusika sidus meid juba kaheteistkümnen dat korda

Kenad laste- ja noorte laulud kõlasid 14. märtsil Tõstamaa rahvamajas, millega kuulutati välja kevad ja koolivaheaeg.

Kuigi paljudele oli kõhanohu kallale kippunud, ei puudunud ükski solist ja nad kõik andsid endast parima. Kõige noorem laulumaias oli nelja aastane ja kõige vanem 18. Kokku osales 35 last.

Sel korral oli eriline see, et igaüks võis tutvuda väljapanekuga, mis kirjeldas üksikajalikult Tõstamaa valla solistide konkursi "Muusika meid kõiki seob..." korraldust ja tulemusi alates 1997. aastast tänaseni. Paljudel, kes juba suureks sircunud, oli põnev meenutada oma esimesi esinimesi sellel konkursil. Hea, et meie rahvamaja juhatajad on artiklite näol valla lehe jaoks kõik selle kenasti jäädvustanud. Nii ei olnud raske kroonikat koguda ja kõigile vaatamiseks välja panna.

Žürii kutsusime, nagu on juba viimastel aastatel tavaks saanud, ikka väljastpoolt meie valda, et oleks objektiivne suhtumine ja nii on kergem kõigil. Õiglast hindamist olid nõus läbi viima Kerli Hõrak Jõõprest (noor laulja), Harri Maisto Jõõprest (laulja ja pillimees, noorte juhendaja) ja Kersti Rohtväli Varblast (muusikaõpetaja, laulja). Palusime neil üles otsida igast vanuserühmast parimad lauljad ja eripreemiaväärilised. Siinkohal tulemused:

Eelkooliealised

- parimad solistid: 4-a. Anny Kerem ja 7-a. Liis Karbus
- eripreemiad – 7-a. Ave-ingrid Veskimägi ja 5-a. Magnus Janson
- 7-8 aastased
- parimad solistid: 8-a. Helevi Jurjev ja 8-a. Oskar Tamm

- eripreemiad: 7-a. Kadri Kase ja 7-a. Rein Pihelgas
 - 9-10 aastased
 - parimad solistid: 9-a. Teele Tõnison ja 10-a. Agnes Jansson
 - eripreemiad: 10-a. Kristiina Sireli ja 10-a. Heiko Piirne
 - 11-12 aastased
 - parimad solistid: 11-a. Laura Jõe ja 11-a. Krislin Kase-mets
 - eripreemiad: 11-a. Janno Pavlov ja 11-a. Gerda Maruse
 - 13-14 aastased
 - parim solist: 13-a. Maret Palusalu
 - eripreemiad: 13-a. Ly-Andra Pärnaste ja 13-a. Keiu Anderson
 - 15-18 aastased
 - parim solist: 15-a. Kirsika Karbus
 - eripreemia: 15-a. Anna Vahter
- Publiku lemmikud**
Oskar Tamm ja Gerda Maruse.

Andekamate lauljatega avaneb ehk jälle kevadel võimalus minna oma valda esindama maakonna konkursile, sestap on žürii töö väga vajalik.

Agas võitjad on kõik, kes astusid üles publiku ees. Tore on, et te, lapsed, laulda tahate, sest see on hea ja ilus oskus.

Laulmist tasub alati õppida ja harjutada. See muudab meid paremaks inimeseks ja isegi õppimine läheb ladusamalt. Selle on teadlased kindlaks teinud. Nii, et pange kõrvad taha!

Iga solist sai ka väikese kingituse mälestuseks oma laulu eest ja suure aplausi. Selleks suur tänu kõigile toetajatele: Tõstamaa vallavalitsus, Evi Laanemets ja hea publik. Kenad kevadet kõigile asjaosalistele!

Õnnela,
rahvamajast

SPORT

Mälumäng

□ Tõstamaa mälumängusarja veebruarimängus esitas küsimusi Varbla mälumängude korraldaja Raimond Lobjakas. Kaheteistkümne võistkonna hulgas teadis kõige rohkem vastuseid võistkond Nulliring koosseisus Kerli Brandt, Karin Randmäe, Enn Martson ja Heikki Luhamaa. Teise koha saavutas Vaska (Anni Volgerad, Mare Pärna, Õie Raist, Hendrik Raist) ja kolmanda koha Üksteist (Piret Volgerad, Andres Laur, Tõnu Salu, Inger Vahuvee).

Järgnesid: 4. Pootsi, 5. MM, 6.-8. Tõhela, Seeseal ja Lõvisüda, 9. Optimistid, 10.-11. Okas ja Einsteinid, 12. Nirgid. Järgmine mäng toimub 25. märtsil rahvamajas. Tule osalema!

Võrkpall

□ Naabervalla Varbla 12. korda toimunud võrkpalliturniiril osalesid Tõstamaalt nais- ja meeskond ning Tõstamaa koolist neidude võistkond. Tõstamaa meeskond (Janek Jaansoo, Ago Adler, Aro Kütt, Valvo Volgerad, Kuldar Miidu Toomas Rõhu) ei suutnud küll mullust esikohta kaitsta kuid saavutasid siiski kuue võistkonna hulgas kolmanda koha.

Nelja naiskonna hulgas oli Tõstamaa naiskond (Karoliine Kask, Kristiina Lepik, Kärt Jürgens, Imbi Alpius, Grete Adler) teine ja Tõstamaa kooli neid (Liina Laasma, Laura Pärna, Riina Reinson, Hedi Gretschi, Keiu Anderson, Maarja Press) neljandad.

Spordiklubi

Tulge Nurme laadale ostma ja müüma

□ 23. - 25. mail 2008. aastal toimub Pikknurme külas, Puurmani vallas, Jõgevamaal järjekordne Nurme laad. Eelmisel, esimesel laadatoimumise aastal oli külastajaid umbes 5000. Laad toimub Tallinn - Tartu maanteega piirneval, hästi ülevaatlikul kinnistul. Kohapeal on korralik vee- ja elektrivarustus, olmejäätmete liigiti kogumine, korralikud (tasuta) WC-d, piisavalt (tasuta) parkimisruumi, tasuta telkimisala, rohkelt istekohti lava ümbruses, lõkkeplats jpm. Külastajatele on sissepääs tasuta. Laadal osalemine on soodne.

Tähtsal kohal on meelelahutus, laste ja täiskasvanute

vaba aja veetmise sisukad võimalused. Tänavu viivad laata läbi professionaalsed päevajuhid kõigil laadatoimumise päevadel. Vaba aja sisutajatele ning atraktsioonidega osalejatele osalemine tasuta.

Kaubeldakse kodumaise käsitööga ning väikeettevõtete toodanguga. Samuti taimede, istikute, aia- ja kodutarvetega. Tänavu on laadad, eraldatult ka tööstuskaupeal müüjad.

Laadaala jagunemine ning kauplemiskohtade skeem on üleval interneti kodulehel www.nurme.ee. Registreerimine ning lisainfo: info@nurme.ee või telefonil: 5302 4868.

TÕSTAMAA MUUSEUM JA TÕSTAMAA MÕISAPREILIDE SELTS KUTSUVA

KIPA-projekti raames omandama uusi teadmisi VAIBAKUDUMISEST JA MUUST PÕNEVAST, MILLEGA POOTSI VAIBAKOJAS TEGELETAKSE

Koolitus toimub 31. märtsil kell 17.30 Pootsi keskuses

Koolituse viib läbi Ruth Mäe

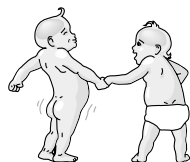
KIPA – projekti toetab Pärnumaa Kohaliku Omaalgatuse Programm

Märtsikuu juubilarid

HILDA RING 92
ADA MÄTAS 88
MARTA LEAS 87
LAINE JANSEN 85
VOLDEMAR SALUMETS 83
ÕILME ANDRESE 83
SELMA ROOS 82
ASTA ENGLAS 81
LINDA HEINLA 81
LOVIISE TOOTS 79
ENDLA MÄRKSOO 78
HILDA-MARIE OJAMETS 77
ZINAIDA TOHV 77
MEIDA SOOMETS 76
LINDA JÄRVE 76

HELENE KÖSTER 76
TÕNIS VAINULA 76
GELTRUDA JURJEVA 75
VELLO RANDMÄE 75
HARRI-HERBERT KIIRATS 75
ANTON AAVA 73
ADLE PULK 73
ELJU KÄSPER 73
LINDA JÕGI 72
VELLI JÜRGENS 72
TOIVO MARTSON 71
AINU REA 71
VAMBOLA KANGUR 71
ILLAR ROSSE 71
ÜLO RAND 65

*N eli roosat päkka,
neli roosat näkka,
neli silmapaari halli,
mis saaks veel olla
isal – emal kallid!*

*K adri R and ja K eili R and
sündinud 28. veebruar 2008*

KEVADPIDU
TÕHELA RAHVAMAJAS
Laupäeval,
29. märtsil kell 21

Tantsushowga esineb
S-STUDIO
tantsuks mängib
Sirli ja Marek band
Pilet 50 krooni

JUHAN HANNUS
15.10.1919 – 23.02.2008

HEINO LAAN
21.10.1945 – 10.03.2008

